

Jungel

debatt

110974

Kilder og fortolkning

I nok en kronikk (12.8.) engasjerer Hans Fredrik Dahl seg på vegne av den ekstremistiske holocaust-forknekeren David Irving. Nok en gang hevder Dahl at Irving, til tross for sin «taktløshet», må tas på alvor. Hans bøker er nemlig gode, hevder Dahl, og hans kildearbeid ligger på et høyt nivå.

Hvem som helst kan forvise seg om hva Irving, som er straffedømt i Bayern for sine krenkende uttalelser, står for

nazisme

Hans Fredrik Dahls skarpe skille mellom fortolkning og kildearbeid er suspekt, mener stipendiat Espen Hammer ved Filosofisk institutt, UiO, i debatten om historikeren David Irving.

ved å lese hva han skriver. Gjennom en årrekke har Irving forsøkt å så tvil om de kvantitative dimensjonene ved jødeutryddelse (blant annet gjennom påstander om «jødisk konspirasjon»), samt å heroisere det tyske nazi-regimet og dets fremste representanter, nå senest Goebbels.

■ Forsøket på å sammenligne Irving med den høyt respekterte britiske historikeren Eric Hobsbawm, som på 50-tallet var medlem av det britiske kommunistparti, faller på sin egen urimelighet. Det samme gjelder sammenligningen med Hamsums evne til å skrive gode bøker, tross sin dårlige politikk. Når politisk bevisste mennesker leser «Sult» eller «Mysterier» med litterært utbytte, så er de samtidig beredt til å hevde, helt legitimt, at skjønnlitteratur ikke restløst lar seg redusere til politikk eller historie. Men av dokumenterende faglitteratur forventer man seg kun etterrettelighet, sannhet og trofasthet overfor fakta; her finnes intet rom for estetisk erfaring. Irvings bøker kan ikke samtidig være gode og perverst fortegnende.

■ ■ At Irvings kildearbeid skulle være så fremragende, er mildest talt oppsiktsvekkende, gitt at han stort sett velger å overse ofrenes vitnesbyrd. Like suspekt er imidlertid Dahls skarpe skille mellom fortolkning og kildearbeid, som om Irvings «data» ble til i et nøytralt og objektivt vakuum. Det er naivt av en professor å tro at en «rekonstruksjon av nazismens kilder» er noe som kan gjøres uavhengig av forskerens begrep om hva nazisme overhodet dreier seg om.

Det er ikke når han ufarliggjør Irving ved å bruke psykologiserende uttrykk som «ufordragelig» eller «uten ett gram takt» at Dahl er på sitt aller verste (som om Irvings ærend, lik en Voltaire, var å komme med ubehagelige sannheter). På sitt aller verste er han når han skiller mellom nazismens folkemord og «holocaust-myten». Det synes som om han gir Irving rett i at de historiske begivenhetene har vært gjenstand – «i mediene og i litteraturen» i etterkrigstiden – for de reneste forvrengninger, det Dahl kaller «en ideologisk preget fortolkning». Hva slags ideologi er det i så fall snakk om? En jødisk ideologi, slik det antydes?

■ ■ Det er forøvrig forstemmende at Goldhagens veldokumenterte og klare argumentasjon i «Hitler's Willing Executioners» igjen avvises som «etnisk» basert. Som Goldhagen selv nylig påpekte i den tyske ukeavisen Die Zeit, impliserer hans beskrivelser av omfanget av «vanlige» tyskeres bevisste grusomhet overhodet ikke noen tese om kollektiv skyld. Goldhagen er en uttalt tilhenger av metodologisk individualisme.

Professor Dahls åpenbare fascinasjon for «Det tredje rike» har fått ham til å forsvare en av dets mest rabiate kommentatorer. Arenaen for småprovoserende friskusuttalelser er forlatt til fordel for en samvittighetsløs omgang med en av de dystreste hendelsene i europeisk historie.

Espen Hammer